

Justis- og beredskapsministeren

Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0226

Deres ref.

Vår ref.
25/1780 - JFI

Dato
10.03.2025

Meld. St. 9 (2024-2025) Totalberedskapsmeldingen - Rettebrev Rettebrev

Etter at Meld. St. 9 (2024–2025) *Totalberedskapsmeldingen* ble lagt frem, har jeg blitt gjort oppmerksom på en feil som jeg herved vil korrigere:

I meldingens kapittel 6, s. 80, står det: «Regjeringen vil at Stortinget opphever vedtaket fra 1998 om midlertidig byggestopp av tilfluktsrom i nye bygninger.» Denne formuleringen gir et feilaktig inntrykk av at Stortinget har fattet vedtak om midlertidig byggestopp. Det korrekte er at det var regjeringen som i 1998 konkluderte med at det skulle innføres byggestopp, og at stortingsflertallet ga sin tilslutning til dette.

Bakgrunnen fremgår av St.meld. nr. 25 (1997–98) *Hovedretningslinjer for det sivile beredskapsvirksomhet og utvikling i tiden 1999–2002*, punkt 5.9.1. Her understreket daværende regjering at det daværende sivile beskyttelseskonseptet ikke var tilpasset nye risikovurderinger. I samarbeid med militære myndigheter skulle det derfor foretas en nærmere utredning av et fremtidig beskyttelseskonsept tilpasset de gjeldende risikovurderingene. I påvente av denne utredningen konkluderte regjeringen med å stanse nybygging av tilfluktsrom etter det daværende konseptet. Stortingets flertall sluttet seg til regjeringens vurdering, jf. punkt 5.11 i Innst. S. nr. 241 (1997-1998).

Korrigeringer

Basert på det ovenstående gjøres følgende fire korrigeringer i Meld. St. 9 (2024–2025) *Totalberedskapsmeldingen*:

1. S. 14: Andre avsnitt, høyre spalte

- Endres fra: «Krigen i Ukraina viser behovet for tilfluktsrom i krig. Et stortingsvedtak fra 1998 gir utbyggere fritak fra plikten til å bygge tilfluktsrom i nye bygg. Regjeringen vil foreslå at Stortinget opphever vedtaket. Samtidig tar regjeringen sikte på å innføre et nytt beskyttelseskonsept, og vil raskt sende et forslag om dette på offentlig høring.»
 - Endre til: «Krigen i Ukraina viser behovet for tilfluktsrom i krig. Utbyggere fikk fra 1998 fritak fra plikten til å bygge tilfluktsrom i nye bygg. Regjeringen vil nå oppheve fritaket. Samtidig tar regjeringen sikte på å innføre et nytt beskyttelseskonsept, og vil raskt sende et forslag om dette på offentlig høring.»
2. S. 80: Punktet «Regjeringen vil at Stortinget opphever vedtaket fra 1998 om midlertidig byggestopp av tilfluktsrom i nye bygninger» endres til «Regjeringen vil oppheve vedtaket fra 1998 om midlertidig byggestopp av tilfluktsrom i nye bygninger».
3. S. 82: I punkt 6.1.2 endres andre, tredje og fjerde avsnitt slik at brødteksten stemmer overens med den nye formuleringen av regjeringen-vil punktet. De korrigerte avsnittene blir som følger (med endringer markert med kursiv):

«Tilfluktsrom er et nødvendig beskyttelsestiltak i krig. Tilfluktsrom er det sivile beskyttelsestiltaket som gir høyest beskyttelse av sivilbefolkningen mot skader ved krigshandlinger (se boks 6.3). *Endringer i den sikkerhetspolitiske situasjonen etter den kalde krigen førte blant annet til at Stortinget ved behandling av St.meld. nr. 25 (1997–98) Hovedretningslinjer for det sivile beredskapsvirksomhet og utvikling i tiden 1999–2002, jf. Innst. S. nr. 241 (1997–98), sluttet seg til en midlertidig stans i bygging av nye tilfluktsrom i påvente av et nytt beskyttelseskonsept.* Det er derfor ikke bygget tilfluktsrom siden 1998. Dette, kombinert med befolkningsøkning og at enkelte tilfluktsrom forsvinner når bygg rives, gjør at dekningsgraden reduseres år for år. Regjeringen mener det er uforsvarlig i den nåværende sikkerhetspolitiske situasjonen å opprettholde vedtaket fra 1998 som i praksis over tid betyr en styrt avvikling av tiltaket med høyest beskyttelse for sivilbefolkningen i krig. Andre land rundt oss ruster også opp denne type tiltak.

Regjeringen vil derfor oppheve den midlertidige stansen i byggingen av tilfluktsrom slik at det ikke automatisk gis fritak fra byggeplikten. Regjeringen mener tilfluktsrom fortsatt vil være et særlig viktig beskyttelsestiltak. Dette er et nødvendig beskyttelsestiltak under hendelser i det øvre krisespekteret. Ser man på den nære historien ble det i Meld. St. 5 (2020–2021) *Samfunnssikkerhet i en usikker verden*, jf. Innst. 275 S (2020–2021), uttalt følgende om tilfluktsrom: «Tilfluktsromsordningen i sin nåværende form avvikles når det er etablert ny ordning for trygge oppholdssteder for befolkningen i hele krisespekteret.» Dette ble stoppet av Stortinget, og bygde ikke på tilstrekkelig langsiktig tenkning. Derfor foreslår regjeringen at ordningen med tilfluktsrom skal videreføres og forsterkes, for å kunne beskytte sivilbefolkningen under krise og krig.

Regjeringen *vil* snarlig sende på høring et forslag til justeringer av regelverket med nye kriterier for krav til bygging av permanente beskyttelsesrom som skal verne befolkningen mot skader ved krigshandlinger. Forslaget vil inneholde beskyttelsesrom med to ulike beskyttelsesgrader, dagens tilfluktsrom og en ny kategori dekningsrom med lavere beskyttelsesgrad. Regjeringen mener at det vil være riktig at det stilles slike krav både til offentlige og private prosjekter. Dette må ses i lys av behovet for økt beredskap mot ulike typer scenarier. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap *vil* ikke avvike gjeldende praksis med å innvilge fritak fra å bygge tilfluktsrom i nye bygninger før nytt regelverk og kriterier er på plass.»

4. S. 138: De to første setningene i første avsnitt, høyre spalte:

- Endres fra: «Regjeringen vil at Stortinget opphever vedtaket fra 1998 om en midlertidig byggestopp av tilfluktsrom i nye bygninger. Forslaget medfører vesentlige økonomiske og administrative konsekvenser som har potensial til å treffe mange forvaltningsenheter, herunder kommunesektoren og virksomheter i næringslivet.»
- Endres til: «Regjeringen vil oppheve den midlertidige byggestoppen fra 1998 av tilfluktsrom i nye bygninger. Dette vil medfører vesentlige økonomiske og administrative konsekvenser som har potensial til å treffe mange forvaltningsenheter, herunder kommunesektoren og virksomheter i næringslivet.»

Med hilsen

Astri Aas-Hansen

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur